

Agrovides pasākumu pārskats

Aktivitāte	Pamatā (P)/ brīvprātīgais (B)	Teritoriju noteikšanas kritēriji	Istenojamās darbības	Rezultātu novērtēšanas Rādītāji
ILGGADĪGIE ZĀLĀJI				
1. Bioloģiskās daudzveidības uzturešana zālājos	B	"Ozola" datu bāzē iekļauti bioloģiski vērtīgie zālāji	BVZ apsaimniekošana atbilstoši konkrētai saimniecībai izstrādātajām zālāju apsaimniekošanas plānam vai biotopu saglabāšanas vadlīnijām	Indikatoru sugu skaits ha
2. Bioloģiski daudzveidīgu zālāju atjaunošana	B	"Ozola" datu bāzē iekļauti bioloģiski vērtīgie zālāji, kuri zaudējusi statusu vai pēc eksperta atzinuma potenciāli bioloģiski vērtīgie zālāji	Pēc nepieciešamības veicamie darbi atbilstoši izstrādātajam plānam: - Apaugsma novākšana, sakņu frēzēšana/izvākšana - zemes izlīdzināšana - augu sugu sastava mērķtiecīga veidošana - kontrolēta dedzināšana - atjaunojošā pļaušana un ganīšana - sabīvētas augsnes īrdināšana - mitruma režīma atjaunošana - augsnes auglības mazināšana - eksplansīvu un invazīvu augu sugu ierobežošana	Atjaunotā biotopa platība ha
3. Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pļaujot	P	Zālāji, kas nav bijuši užarti vismaz pēdējos 5 gadus	- Pļaušana un novākšana reizi gadā (līdz 15.septembrim); - var 1 reizi atbalsta periodā uzlabot augu sugu sastāvu no dabiska zālāja sēklām vai sēklu saturoša materiāla vai mēslojot ar kūtsmēsliem	Zālāja pļatība (ha)
3.1. Griezes dzīivotņu saglabāšana	B	vienlaidus pļatība pārsniedz 50 ha un kuri nepākļājas ar citu pasākumu mērķa teritorijām	- Pļaušana slejās, kur katrā otrā slejā vai divas slejas ik pēc divām slejām tiek noaplautas no 1. līdz 15. jūlijam, bet atlikušās slejas – pēc 1. augusta. - Pļaušana tikai ar tehniku, kas aprīkota ar aizbaidīšanas ierīcēm.	Dziedošo tēviņu skaits uz ha
3.2. Ķikuta dzīivotņu saglabāšana	B	Sistēmā "Ozols" reģistrētas ķikutu riesta vietas un tās ietverošo mitro un slapjo zālāju komplekss tā dabisķajās robežās	- Pļaušana un novākšana reizi gadā pēc 1. jūlia	Riestojošo ķikutu skaits uz ha

3.3. Piju sugu (platknābis, pīkšķe, pelēkā pīle) dzīvotņu saglabāšana	B	Zālāji upju, vecupju un ezeru piekrastē (līdz 100 m no krasta līnijas, salās – visā teritorijā), kur sistēma "Ozols" reģistrēta vismaz ticama ligzdošana (upju gadījumā – attiecīgjos 5x5 km kvadrātos, ezeru gadījumā – salās visā ezerā)	<ul style="list-style-type: none"> - Zālāju plaušana vai noganīšana. - Vismaz 1/3 zālājam pieguļošā krasta uzturēšana bez kokiem, krūmiem un niedrāja. - Niedru plaušana un koku un krūmu ciršana drīkst notikt no 1. augusta līdz 31. martam. 	Pāru skaits uz ha
4. Ilggadīgo zālāju uzturēšana, ganot Ganības, kas nav bijušas uzartas vismaz pēdējos 5 gados	P	<p>Ganības, kas nav bijušas uzartas vismaz pēdējos 5 gados</p> <p>-Ekstensīva noganīšana;</p> <p>-nenotiek pīesēšana</p> <p>- var 1 reizi atbalsta periodā uzlabot augu sugu sastāvu no dabiska zālāja sēklām vai sēklu saturoša materiāla</p>	Ganību platība (ha)	
4.1. Bridējputnu dzīvotņu uzturēšana (mērķa sugas: jūrasžagata, kūīte, Šinca šņibītis, gugatnis, plavu tilbīte, dīķu tilbīte, melnā puskultīla, kultīla, mērkaziņa)	B	Sistēmā "Ozols" reģistrētas vietas, kur pierādīta vai ticama ligzdošana (mērkaziņai un kūītei) vai vismaz iespējama ligzdošana (pārējām mērķa sugām)	<p>Tikai ganīšana ar iespēju applaut rudenī (pēc 1. augusta, ja visa gada ganības vai pēc 1. septembra, ja sezonālās ganības)</p> <p>- Zālāji to dabiskajās robežās, kur suga reģistrēta sistēmā "Ozols"</p>	<p>Mērķa sugu ligzdojošo populāciju lielumi un iekštojošo gugatņu tēviņu skaits</p> <p>Pāru skaits</p>
4.2. Dzeltenas cielavas dzīvotņu saglabāšana	B	Zālāji to dabiskajās robežās, kur suga reģistrēta sistēmā "Ozols"	<p>- Zālāju plaušana vai noganīšana.</p> <p>- Vismaz 1/3 zālājam pieguļošā krasta uzturēšana bez kokiem, krūmiem un niedrāja.</p> <p>- Niedru plaušana un koku un krūmu ciršana drīkst notikt no 1. augusta līdz 31. martam.</p>	Pāru skaits uz ha
4.3. Piju sugu (platknābis, pīkšķe, pelēkā pīle) dzīvotņu saglabāšana	B	Zālāji upju, vecupju un ezeru piekrastē (līdz 100 m no krasta līnijas, salās – visā teritorijā), kur sistēma "Ozols" reģistrēta vismaz ticama ligzdošana (upju gadījumā – attiecīgjos 5x5 km kvadrātos, ezeru gadījumā – salās visā ezerā)	<p>Lēzenu krastu izveidošana, kur minētie ūdensobjekti piekļaujas zālājiem (lai ūdens dzilums piekrastes joslā pie dažādiem ūdenslīmeniem būtu 5-15 cm)</p>	Pielāgoto krasta posmu garums
5. Ūdensobjektu pielāgošana brīdējputniem	B	Ūdens notekas un dīķi, kas robežojas ar zālājiem		

ARAZEMES				
6. Ilggadīgo zālāju ierīkošana aramzemēs	P	A. Boruķa dalījums agro-vides reģionos, pagasti ar vidējo zemes kvalitatīvo vērtību virs 50 ballēm Vai Reljefa slīpums pārsniedz 4 grādus (pauguraines)	Pēc nepieciešamības veicamie darbi: - augsnes auglības mazināšana - augu sugu sastāva mērķtiecīga veidošana - sabīvētas augsnes irdināšana vai citi	Ierīkoto zālāju platība (ha) Ierīkotie zālāju ha, SEG aprēķins
7. Ilggadīgo zālāju ierīkošana organiskajās augsnēs aramzemēs	P	Organiskās augsnes (visas hidromorfas un kūdrainā glejaugsne, kūdrainā podzolētā glejaugsne, kūdrainā aluvijā augsnē)	Pēc nepieciešamības veicamie darbi: - augsnes auglības mazināšana - augu sugu sastāva mērķtiecīga veidošana mitruma režīma atjaunošanā - sabīvētas augsnes irdināšana vai citi	Ierīkotie zālāju ha, SEG aprēķins
8. Mēslojuma samazināta lietošana	B	1) teritorijas, kurās ietekme no laukaimniecības ir būtiska; 2) teritorijas, kurās essošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte nav laba vai teicama	Kultūraugu mēslošanas plāna izstrāde un ieviešana; kūtsmēšu, fermentācijas atlieku un to izmantošanas uzskaitē, iegādāto un izlietoto minerālmēšu uzskaitē visi salīmiecībā; augsnes analīzes.	- Samazināts emisiju apjoms (modelēts, nēmot vērā izmantotos MĒSLOJUMU); - N&P saturs augsnē - Labs ūdens ekoloģisks stāvoklis, atkarībā no ūdens objekta tipa
9. Buferjoslu ierīkošana un apsaimniekošana	P	1) teritorijas, kurās ietekme no laukaimniecības ir būtiska; 2) teritorijas, kurās essošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte nav laba vai teicama; 3) erozijas riska teritorijas	2-5m plāta josta gar grāvjiem un ūdensnotekām (uz kurām neatīcēcas Aizsargjoslu likums), kuru aizņem zālāju un tās atrodas blakus aramzemēm; teritorijas nopļauj reizi gadā	N un P kg/ha (aprēķins)
10. Rugāju lauks ziema periodā	P	1) teritorijas, kurās ietekme no laukaimniecības ir būtiska; 2) teritorijas, kurās esošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte nav laba vai teicama; 3) erozijas riska teritorijas	- Vismaz 30% no atbalstāmās platības netiek uzsarts ziemas periodā līdz 31.martam - rugāju laukā pēc ražas novākšanas aizliegts lietot augu aizsardzības līdzekļus un minerālmēslojumu	N un P kg/ha (aprēķins)
11. Slāpekļi piesaistoši kultūraugi	P	1) teritorijas, kurās ietekme no laukaimniecības ir būtiska;	Slāpekļi piesaistošie kultūraugi: lucerna, raganais vanagnadziņš, ābolīnjs, lauka pupas, vīki, zirni,	N un P kg/ha (aprēķins)

		2) teritorijas, kurās esošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitātē nav laba vai teicama;	amoliņš, austrumu galega, lūpīna, esparsete un soja
12. Uzturošā augšņu kalkošana	B	- Aramzemes, kur nav optimāls pH: 6,3–6,7 māls, 6,0–6,2 smilšmāls, 5,6–5,8 māismilts, 5,4–5,6 smilts, 5,2 kūdra. - īpaši Kurzeme, arī Vidzeme, Pierīga, Latgale	-jāveic augsnes analīzes -āvēido mēšlošanas plāns
13. Ilggadīgo stādījumu ierīkošana ar amzemēs	P	Reljefa slīpums pārsniedz 4 grādus (pauguraines)	Augļu koku vai ogulāju ierīkošana (ābeles, bumbieres, avenes, upenes vai citi)
14. Ilggadīgo stādījumu ierīkošana organiskajās augsnēs ar amzemēs	P	Organiskās augsnes (visas hidromorfas un kūdrainā glejaugsne, kūdrainā podzolētā glejaugsne, kūdrainā aluviālā augste)	Augļu koku vai ogulāju ierīkošana (dzērvenes, krūmmelenes vai citi)
15. Koku joslu, rindu, puduru ieviešana, laukmaju veidošana	P	territorijās ar augstu LIZ īpatstvaru (>50%)	koku rindu, joslu stādīšana, laukmaju veidošana nepieciešmības gadījumā pļessējot zālaugus
16. Ainavas elementu saglabāšana lauksaimniecības zemēs	P	ainavas elementa klātbūtne laukā (mitrainē, atsevišķs koks, koku rinda, koku/krūmu puduris (max 0,02ha), laukakmeņu krāvums, laukmale starp LIZ un meža zemēm	buferjosas visiem elementiem izņemot laukmali (min. 2m) nopļaušana un novākšana 1x 2 gados, tajos netiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi un mēslojums. a) mitrainēs un laukmales gadījumā – apauguma novākšana 1x 2 gados
17. Ainavas elementu veidošana lauksaimniecības zemēs	P	lauka izmērs pārsniedz 100 ha (koku/krūmu pudura izveide), pārējiem elementiem - >30ha	ainavas elementa izveidošana: a) mitrainēs – jau esošās pārmitrās vietas (sezonāli stāvošs ūdens) atbrīvošana no apauguma, buferjoslas ierīkošana. b) atsevišķu koku, koku rindas stādīšana, buferjoslas ierīkošana c) laukakmeņu krāvuma ierīkošana, buferjoslas izveide

18. Mitraînes uzturēšana	P	esoâa mitraîne	d) laukmales (starp lauku un mežu) ierikošana, zālaugu piesēšana nepieciešamības gadījumā	mitraînes platība (ha)
19. Mazâ ērgla dzîvotnâ saglabâšana	P	Lauksaimniecîbas zemes, kas nav uzartas vismaz kopš iepriekšejâ gada vidus, 1 km râdiusâ ap mazâ ērgla ligzdâm, kam izveidoti mikrolegumi	apauguma novârkšana 1x 2 gados, buferjoslas (min. 2m) noplaušana un novârkšana 1x 2 gados - Pļaušana reizi gadâ divos pañemienos, kur pirmais ir lîdz jâniem, tajâ tiek izplautas un novârkta katra otrâ sleja vai divas slejas ik pêc divâm slejâm, otrajâ piegâjienâ pêc 1. augusta tiek noplautas un savâktas atlikušâs slejas. - Pļaušana tikai ar tehniku, kas aprîkota ar aizbaidîšanas ierîcēm.	Mazâ ērgla ligzdâšanas sekmes
DZÎVNIEKU NOVIETNES				
20. Dzîvnieku barîbas sastâva optimizēšana	B	Saimniecîbas, kas audzâ lauksaimniecîbas dzîvniekus (ne mazâk kâ 15 dzîvnieku vienîbas)	Zema proteîna satura diëtas ievišana; Lauksaimniecîbas dzîvnieku barîbas devas sabalansēšana, atbilstoši to fizioloģiskajam vajadzîbâm Ganîbu sezonas pagarinâšana	Urînvielas râdîtâjs pienâ (mg/dl) Amonijaka emisijas (kg/dzîvnieku)
20.1. Zema proteîna satura diëta	B	Saimniecîbas, kas audzâ lauksaimniecîbas dzîvniekus (ne mazâk kâ 15 dzîvnieku vienîbas)	Barîbas bagâtinâšana ar tauķielâm; Barîbas devu plânošana, sabalansēšana Ganîbu sezonas pagarinâšana	Metâna emisijas (kg/dzîvnieku)
20.2. Paaugstinâta tauku satura diëta	B	Saimniecîbas, kas audzâ atgremotâjdzîvniekus (ne mazâk kâ 15 dzîvnieku vienîbas)	Liellopu produktivitâtes paaugstinâšana (produktivâku šķirņu izvîle, šķirnes liellopu ieðade ar zemâku metâna metabolismu)	Metâna emisijas (kg/saražotâs produkçijas vienîbu)
21. Dzîvnieku produktivitâtes palielinâšana, samazinot CH4 emisiju vienas produkcijas vienîbas ražošanai	B	Saimniecîbas, kas audzâ atgremotâjdzîvniekus	Biogâzes ražotnu ierikošana; Lauksaimniecîbas produktu un pârtikas ražošanas procesos radušos blakus produktu, atlieku, atkritumu un citu nepârtikas izejîvelu pârstrâde	CH4 un N2O emisijas (t CO2 eq/gadâ) NH3 emisijas (kg)
22. Biogâzes ražošana no kûtsmâsliem un citiem lauksaimniecîbas atkritumiem	B	Saimniecîbas, kas audzâ lauksaimniecîbas dzîvniekus (nismaz 70 dzîvnieku vienîbas)		

TEHNISKIE RISINĀJUMI			
23.Vīdei draudzīgu elementu izveidošana mellorācijas sistēmās	B	1) teritorijas, kurās ietekme no lauksaimniecības ir būtiska; 2) teritorijas, kurās esošo ūdens objektu ekoloģiskā kvalitāte nav laba vai teicama	Ūdensnotekas gultnes sīklikumainības veidošana, atjaunojot vecās gultnes posmus vai veidojot jaunus līkumus; Sedimentācijas baseinu, akmenju krāvumu, mākslīgo mitraļu, kontrolečas drenāžas, meandru, divpakāpiju grāvju ierīkošana
23.1 Akmenju krāvumi	B		Mellorācijas noteiku atjaunojamos posmos gultnē astāj lielos akmenus vai veido akmenju krāvuma krācītes atjaunojot vecās gultnes posmus vai veidojot jaunus līkumus
23.2. Meandru ierīkošana	B		Ūdensnotekas gultnes sīklikumainības veidošana, atjaunojot vecās gultnes posmus vai veidojot jaunus līkumus
23.3. Sedimentācijas baseini	B	3) erozijas riska teritorijas 4)pārtīramā novadgrāvja vai ūdensnotekas garumam jābūt vismaz 300 m	Baseini tiek izveidoti, kad tiek atjaunota mellorācijas sistēma; reizi 3-5 gados tie ir jāiztira
23.4 Divpakāpiju mellorācijas grāvji	B	3) erozijas riska teritorijas	melorācijas grāvji ir divpakāpiju salikts ūdensnotekas gultnes šķērsprofils, veidojot vai saglabājot izveidojušās mākslīgās palienes ar nostiprinājumiem vai bez tiem Mākslīgi veidoti mitrāji ūdens piesārņojuma piesaistei ar virszemes vai pazemes plūsmu. Lauksaimniecības noteču attīrišanai projektētās mitrzesmes platībai vēlams būt robežās no 0.5 līdz 4% no sateces baseina kopējās platības lauksaimniecības zemēs.
23.6. Kontrolētā drenāža	B	3) laukos ar virsmaš slīpumu līdz 0.5 %;	Kontrolētā drenāža ir divpusējā mitruma regulēšanas konstrukcijas drenu kontrolakās vai uz drenu kolektoru iztekām
24.Precīzo lauksaimniecības metožu/tehnoloģiju izmantošana mēslojuma ielotošanai (jaunās tehnoloģijas)	B	Teritorijas, kurās ietekme no lauksaimniecības ir būtiska	Precīzo tehnoloģiju izmantošana diferencētai minerālmēsū devu pielietošanai atkarībā no auga nodrošinājuma ar barības elementiem konkrētajā vietā
25.Tieša mēslojuma iestrāde augsnē (investīcijas jaunās tehnoloģijās)	B	Teritorijas, kurās ietekme no lauksaimniecības ir būtiska	Mēslojuma iestrāde augsnē (7-8 cm), nevis izkliede
26.Kūts gaisa attīrišana	B	Saimniecības, kurās ir lauksaimniecības dzīvnieku mītnes	Biofiltru un gaisa attīrišanas skruberu izmantošana
			Filttra efektivitāte (%)